

Sammendrag og anonymisert versjon - spørsmål om diskriminering i sameie - elektrisk rullestol - nedsatt funksjonsevne

Mann med nedsatt bevegelsesevne hevdet at et avslag på oppsett av ladekontakt for elektrisk rullestol foran inngangspartiet til X boligsameie er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4.

Ombudet konkluderte med at X boligsameie handler i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 når de på grunn av parkeringsforbudet ikke tillater oppsett av ladekontakt for elektrisk rullestol foran inngangspartiet. Ombudet fant at boligsameiet ikke har sannsynliggjort at forbudet mot parkering foran inngangspartiet er nødvendig for å ivareta hensynet til beboernes sikkerhet.

Saksnummer: 12/690

Dato: 20. desember 2012.

Rettslig grunnlag: diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4.

OMBUDETS UTTALELSE

Sakens bakgrunn

Saken gjelder spørsmål om sameiets parkeringsforbud og avslag på oppsett av elektrisk ladekontakt foran inngangspartiet virker indirekte diskriminerende på personer med nedsatt funksjonsevne.

Fremstillingen av sakens bakgrunn er basert på partenes redegjørelser.

Klager A har leilighet i X boligsameie. I vedtekter for X boligsameie, sist endret 8. mai 2008, er det i § 14 bestemt at biler ikke må parkeres på boligsameiets område.

Klager A har dårlig gangfunksjon på grunn av betydelige revmatiske plager (to diagnoser) og sterke ryggproblemer. Våren 2011 fikk A innvilget rullestol og scooter gjennom ergoterapeut i Bydel Y. Han trenger derfor sin elektriske rullestol/ «scooter» plassert nærmest mulig inngangspartiet til blokken han bor i.

Den 9. mars 2011 søkte ergoterapeuten styret i boligsameiet om tillatelse til oppsett av ladekontakt til elektrisk rullestol/scooter som skulle bli montert av NAV hjelpemiddelsentral.

Styret avsto søknaden, men ga tillatelse til at ladekontakten kunne monteres i fellesgarasjen som ligger under boligblokken ved X senter 28-30-32. Grunnet skader i betongkonstruksjonen i garasjeanlegget ble garasjen stengt fra juli 2011 til februar 2012.

A har scooteren stående på B campingplass for funksjonshemmede i Oslo om sommeren og frem til oktober 2011. Fra oktober har han scooteren hjemme. Ettersom garasjen var stengt ble løsningen fra oktober å sette scooteren foran inngangsdøra til deres oppgang. For å få ladet scooteren har de trukket en utendørs skjøteledning fra verandaen.

Vinteren 2011 ble A betydelig dårligere. Etter samråd med ergoterapeut søkte A på nytt til sameiet den 21. februar 2012 om at scooteren kunne stå plassert ved inngangsdøra der den hadde stått midlertid hele vinteren.

Styret i sameie avsto søknaden om plassering ved inngangspartiet den 6. mars 2012.

Ergoterapeuten skrev ny søknad til styret den 9. mars 2012 og begrunnet behovet ytterligere. Ergoterapeuten skrev at A har behov for scooter/elektrisk rullestol nærmest mulig inngangspartiet, og at han er avhengig av hjelp dersom scooteren/den elektriske rullestolen må stå i garasjen. Styret opprettholdt sitt vedtak den 26. mars 2012.

Partenes syn på saken

Klager A

A er avhengig av scooteren/elektriske rullestol i det daglig til aktivitetstilbud i Y bydel ca. 800 til 1000 meter unna. Dette er viktig for hans livskvalitet.

Tillatelsen til ladekontakt bak bilen i egen garasjeplass på nedre plan er ikke en tilrettelagt løsning. Løsningen innebærer at bilen må flyttes frem og kjøres tilbake hver gang scooteren skal benyttes. Når A skal ned til garasjen, må han benytte en egen rullestol. Den egner seg imidlertid ikke for utendørsbruk på vinteren. Den midlertidige utendørs kabelen som i vinter 2011 fungerte som ladekontakt er ikke tilkoblet strøm når den ikke er i bruk. Scooteren må lades, og det vil derfor ikke være en god løsning.

Styret i sameie har ikke begrunnet avslaget på søknad om parkering og ladekontakt. Det påpekes at styret viser liten innsikt i og forståelse for A sine behov. A viser til ergoterapeutens begrunnelse i søknad av 9. mars 2012, der hun skriver at A sin fysiske funksjon/sykdom har utviklet seg slik at han på enkelte dager har problemer med å gå ned til garasjen. Dette medfører bl.a. at han må bruke rullestol for å komme ned i garasjen. Med scooteren utenfor inngangsdøren blir A betydelig mer mobil, og han kan daglig komme seg ut fra leiligheten på en selvstendig måte.

A er uenig i at ladekontakt utenfor inngangspartiet er en fare for barns sikkerhet. A anfører at en permanent låsbar ladekontakt vil kunne monteres i en slik høyde at det er utenfor barns rekkevidde. Scooteren kan også lades på natten da barna ikke er ute på området. A påpeker videre at løsningen verken er brannfarlig eller hindrer trafikken for noen. Monteringen fører heller ikke til ekstra kostnader for sameiet. Når styret ikke begrunner sitt vedtak, er det vanskelig å se hva som er hensynene bak avslaget.

Det hevdes at vaktmesteren har uttalt at oppsett av ladekontakt utenfor inngangen ikke vil være noe teknisk problem.

Y boligsameie:

Boligsameie bestrider at de handler i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven ved å gi avslag på oppsett av ladekontakt til elektrisk rullestol foran inngangspartiet. Denne saken er behandlet i likhet med andre søknader. A har fått tilbud om å sette opp en ladekontakt ved sin garasjeplass på lik linje med andre som har søkt om ladekontakt. Begrunnelsen for avslaget er relatert til boligsameiets HMS ansvar (helse, miljø og sikkerhet). Det kan gå ut over sikkerheten til beboerne/barna dersom man setter en strømkontakt åpen for barn slik at de kan komme borti i stikkontakten og få strøm. Det vil også være en fare for sikkerheten at scooteren/den elektriske rullestolen er tilgjengelig for barna.

Rettslig grunnlag

Ombudet kan gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven eller ikke, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 3.

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven

Direkte og indirekte diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne er forbudt, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 første ledd.

Med indirekte diskriminering menes enhver tilsynelatende nøytral bestemmelse, betingelse, praksis, handling eller unnlattelse som fører til at personer på grunn av nedsatt funksjonsevne stilles dårligere enn andre.

Forskjellsbehandling som er nødvendig for å oppnå et saklig formål, og som ikke er uforholdsmessig inngripende overfor den eller dem som forskjellsbehandles, anses ikke som diskriminering etter loven her. Forskjellsbehandling i arbeidslivet må i tillegg være nødvendig for utøvelsen av arbeid eller yrke, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 fjerde ledd.

Dersom det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at det har skjedd diskriminering, skal det legges til grunn at diskriminering har funnet sted, hvis ikke den som er ansvarlig for handlingen sannsynliggjør at det likevel ikke har skjedd diskriminering, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 13.

En påstand om diskriminering er ikke nok til at ombudet kan konkludere med at det er "grunn til å tro" at diskriminering er skjedd. Påstanden må støttes av andre opplysninger eller sakens omstendigheter for øvrig.

Ombudets vurdering

Ombudet skal ta stilling til om sameiets forbud mot parkering foran sameiets boligsameie virker indirekte diskriminerende overfor A som er avhengig av at hans elektriske rullestol er nærmest mulig inngangspartiet, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4.

Ombudet legger til grunn at As nedsatte bevegelsesevne omfattes av vernet mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Stilles personer med nedsatt funksjonsevne dårligere enn andre?

Første spørsmålet er om A *stilles dårligere* enn andre beboere når han ikke får ha sin elektriske rullestol/scooter plassert nærmest inngangspartiet i blokken der han bor, jf. § 4 tredje ledd. Vilkåret «*stilles dårligere*» innebærer at det må påvises en faktisk negativ virkning for personer med nedsatt funksjonsevne sammenlignet med personer som ikke har nedsatt funksjonsevne. Det er ikke krav om at ordningen må ramme en større gruppe slik det kreves etter likestillingsloven. Det er tilstrekkelig at personer med nedsatt funksjonsevne rammes, jf. lovens forarbeider.

Boligsameiets avslag på oppsett av ladekontakt for elektrisk rullestol foran inngangspartiet, bygger på sameiets forbud mot parkering foran inngangsparti. Forbudet mot parkering utenfor inngangspartiet er i utgangspunktet et nøytralt forbud. Forbudet innebærer imidlertid at personer med nedsatt funksjonsevne, som har redusert bevegelsesevne og er avhengig av rullestol, får en ulempe fordi de er avhengig av rullestolen for å bevege seg. Ombudet finner at det er dokumentert gjennom ergoterapeutens skriftlige søknad at A har behov for scooter/elektrisk rullestol nærmest mulig inngangspartiet, og at han er avhengig av hjelp dersom scooteren/den elektriske rullestolen må stå i garasjen. Forbudet begrenser dermed rullestolbrukere sin bevegelsesfrihet. Ombudet finner på denne bakgrunn at forbudet mot parkeringsplass utenfor inngangspartiet faktisk stiller personer med nedsatt bevegelsesevne som er avhengig av elektrisk rullestol, herunder A, *dårligere* enn andre.

Unntaksadgangen

Spørsmålet er om boligsameie har sannsynliggjort at forbudet mot parkering foran inngangspartiet er lovlig etter unntaksadgangen i dtl. § 4 fjerde ledd. Forskjellsbehandling som er nødvendig for å oppnå et saklig formål og som er ikke uforholdsmessig inngripende overfor dem som forskjellsbehandles er ikke i strid med loven.

Alle de tre vilkårene må være oppfylt for at forbudet skal være tillatt etter unntaksadgangen.

Spørsmålet ombudet først må ta stilling til er om avslaget ivaretar et saklig formål. Sameiet har forklart at avslaget på søknad om oppsett av ladekontakt for elektrisk rullestol foran inngangspartiet er relatert til det ansvaret boligsameiet har for beboernes helse, miljø og sikkerhet, og da særlig for barns sikkerhet.

I forarbeidene, Ot.prp. nr. 44 (2007-2008), vises det til at hensynet til andres helse og sikkerhet er et typisk saklig formål. Ombudet finner derfor at sameiets ønske om å ivareta beboernes og særlig barnas sikkerhet er en beskyttelsesverdig og legitim interesse.

Spørsmålet er om forbudet mot parkering foran inngangspartiet er nødvendig for å ivareta hensynet til beboernes/barnas sikkerhet. Vurderingen beror på om sameie kunne iverksatt andre alternative tiltak for å ivareta beboernes/barnas sikkerhet i sameiet.

Utover det at barna kan komme borti strømkontakten har ikke boligsameie utdypet nærmere hvorfor beboernes/barnas sikkerhet settes i fare dersom det settes opp en ladekontakt for elektrisk rullestol foran inngangspartiet. Ombudet har vanskeligheter med å se at voksnes sikkerhet er i fare ved at det settes opp en ladekontakt og ved at rullestolen står foran inngangspartiet. Et fare skilt vil uansett på en enkel måte kunne avverge at voksne og større barn beveger seg i nærheten av den elektriske rullestolen og ladekontakten. A har vist til at ladekontakten kan plasseres i en slik høyde at mindre barn ikke når opp til ladekontakten. Ombudet er enig i dette og antar at det finnes flere alternative tiltak som på en enkel måte vil hindre at sikkerheten for beboerne og særlig barn utsettes for fare.

Ombudet er på denne bakgrunn kommet til at boligsameiet ikke har sannsynliggjort at forbudet mot parkering foran inngangspartiet er nødvendig for å ivareta hensynet til beboernes sikkerhet.

Nødvendighetsvilkåret er dermed ikke oppfylt. Ettersom unntaksvilkårene i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 fjerde ledd er kumulative må alle tre vilkårene være oppfylt. Det er derfor ikke nødvendig for ombudet å vurdere om forbudet mot parkering foran inngangspartiet virker uforholdsmessig inngripende overfor A.

Ombudet vil likevel knytte noen merknader til uforholdsmessighetsvurderingen. Vurderingen beror på en interesseavveining mellom formålet som sameiet ønsker å oppnå, altså sikkerhetshensyn, sett opp mot ulempen med innskrenket bevegelsesfrihet som forbudet har for A.

Det å få nedsatt bevegelsesfrihet er et inngrep i en persons livskvalitet. Når det er så uklart hvordan sikkerheten står i fare, og når en eventuell fare kan avhjelpes med så enkle tiltak, mener ombudet at det må anses som

uforholdsmessig inngripende å ha et forbud som medfører at personer får innskrenket bevegelsesfrihet og livskvalitet. Ombudet er derfor kommet til at forskjellsbehandlingen er uforholdsmessig inngripende overfor personer med nedsatt bevegelsesevne.

Konklusjon

Y boligsameie handler i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 når de på grunn av parkeringsforbudet ikke tillater oppsett av ladekontakt for elektrisk rullestol foran inngangspartiet.